

POLITICA FISCALĂ A ROMÂNIEI ȘI CĂILE DE IEȘIRE DIN CRIZA ECONOMICĂ**Carmen CHIRNOAGĂ**

Consiliul Județului Galați, România

In this article we intend to help the doctrinal means to clarify one aspect of the current financial policy which aims to target the economic crisis in which Romania is a saving solution for reducing public spending. Therefore we propose below to address some aspects of public expenditure management structure and to build us on whether or not this measure is able, by itself, to generate an economic recovery.

Politica fiscală reprezintă un important instrument pentru gestionarea economiei naționale, având capacitatea de a influența valoarea adăugată totală a producției fabricate, adică produsul intern brut (PIB). Posibilitatea de a influența acest indicator prin modificarea cererii agregate îi conferă rolul potențial de instrument de stabilizare economică.

Guvernele folosesc variate instrumente pentru promovarea celor mai importante obiective: *alocarea resurselor*, *stabilizarea economică*, *redistribuirea veniturilor* și *creșterea economică*. De-a lungul timpului, aceste instrumente au suferit schimbări, dar cele mai importante obiective guvernamentale au rămas cele patru menționate.

Cheltuielile publice reprezintă instrumentul fiscal tradițional. Atât nivelul cheltuielilor publice, cât și structura acestora sunt importante și pot fi considerate instrumente separate. Impozitarea reprezintă celălalt instrument fiscal important, care conține cel puțin patru instrumente potențiale separate, respectiv *nivelul impozitării*, *structura impozitelor*, *cheltuielile bugetare* și *stimulentele fiscale*. Există trei poziții posibile ale politicii fiscale.

O politică fiscală neutră implică un buget echilibrat în care cheltuielile publice sunt egale cu veniturile. Cheltuielile bugetare sunt finanțate în întregime de veniturile bugetare și, în principiu, rezultatul fiscal are un efect neutru asupra nivelului activității economice.

O politică fiscală expansionistă implică o creștere netă a cheltuielilor bugetare (care sunt mai mari decât veniturile), printr-o majorare a cheltuielilor bugetare sau o diminuare a veniturilor, ori printr-o combinație a celor două. În lucrarea sa „Finanțele publice locale” prof. Tatiana Manole subliniază că o „creștere deliberată a ofertei de bani reduce rata dobânzii și încurajează agenții economici – consumatori, producători sau guvernul să ia cu împrumut bani și să majoreze, astfel, cheltuielile cu bunurile și serviciile procurate”.

O politică fiscală contractionistă apare atunci când cheltuielile bugetare nete (mai mici decât veniturile bugetare) sunt diminuate fie printr-o majorare a veniturilor bugetare sau o reducere a cheltuielilor, fie printr-o combinație a celor două.

Din anul 1990 și până în prezent în România s-au înregistrat o serie de recorduri ce se manifestă în sens invers decât ar trebui să fie într-o economie normală.

Asistăm astăzi la cele mai mici fonduri alocate pentru investiții în infrastructură, la cele mai mici alocații bugetare pentru învățământ, sănătate, cercetare și armată, precum și la cele mai mici randamente în sectorul vegetal și zootehnic.

Înregistrăm cele mai mici încasări din turism, cele mai mici fonduri atrase de la Uniunea Europeană, cele mai puține autostrăzi și drumuri modernizate și cele mai puține locuințe sociale.

În sfârșit, înregistrăm cele mai mici salarii și pensii, cele mai mici ajutoare sociale, cele mai mici alocații pentru copii și, ca atare, cea mai mică speranță de viață.

În ultimii 21 de ani asistăm la cea mai mare prăbușire economică, la cea mai mare contrabandă și evaziune fiscală, la cea mai mare distrugere a sistemului bancar autohton, la cea mai mare creștere a TVA și la cea mai mare distrugere a mediului rural.

Înregistrăm astăzi cele mai mari disponibilizări de cadre didactice și medici, cea mai mare creștere a ratei sărăciei și cea mai mare cifră a angajaților care trăiesc sub pragul sărăciei, cel mai mare procent al familiilor ce nu-și pot acoperi cheltuielile curente, cea mai mare tăiere din drepturile bănești ale bugetarilor și cea mai mare imigrație a populației, în special a tinerilor.

Nu este de mirare că la noi se înregistrează cel mai mare abandon școlar, cel mai mare analfabetism, cele mai multe școli închise, cele mai multe boli ale sărăciei și cea mai mare rată a mortalității infantile.

Toate acestea impun un program special anticriză, care să includă măsuri urgente de dezvoltare a producției autohtone, restrângerea importului de produse agroalimentare, menținerea unor prețuri accesibile la aceste produse și asigurarea unei puteri minime de cumpărare a populației.

În ultimii ani, pe fondul unei crize economice mondiale accentuate, în vederea menținerii deficitului bugetar în limite sustenabile, cheltuielile publice ale bugetului general consolidat al României se află sub atenta supraveghere a autorităților publice române, dar și a instituțiilor internaționale care acordă asistență financiară țării noastre pentru a susține depășirea crizei economice și a asigura o dezvoltare economică echilibrată.

Față de această realitate, se pune problema: ce reprezintă cheltuielile publice în ansamblul economiei naționale, cât de importantă este gestionarea riguroasă a acestora, ce efecte pot avea în plan social-economic erorile de management în acest domeniu?

Cheltuielile publice apar ca urmare a derulării relațiilor economico-sociale care se manifestă între stat și persoane fizice sau juridice, cu ocazia redistribuirii și utilizării resurselor financiare ale statului, în scopul îndeplinirii funcțiilor acestuia, pe baza programului economic al Guvernului.

Pentru a putea realiza o analiză a cheltuielilor publice cuprinse în bugetul general consolidat al României, ne vom folosi de execuția bugetară. Analiza evoluției cuantumului cheltuielilor publice ale României folosește indicatori de dimensionare a cheltuielilor publice. Valorile aferente anilor luați în analiză provin din indicatorii execuției bugetare.

Tabelul 1

Evoluția cheltuielilor guvernamentale în perioada 2006-2010, mln. lei

<i>Indicatori</i>	2006	2007	2008	2009	2010
Cheltuieli totale	112626,3	136556,5	189121,7	193025,4	177316,2
Cheltuieli curente	99869,4	122127,8	166371,3	172340,9	162918,1
- cheltuieli de personal	21057,0	25588,9	43344,5	46710,7	39373,8
- bunuri și servicii	22744,8	25835,1	33225,5	28835,0	25348,5
- dobânzi	2489,7	2739,1	3893,3	6061,8	6873,0
- subvenții	7429,4	6873,7	7835,6	7215,4	5925,1
- transferuri	46148,4	61090,4	78071,8	81427,5	83922,2
- cheltuieli aferente programelor cu finanțare rambursabilă	-	-	-	2090,4	1474,5
Cheltuieli de capital	12717,0	14410,4	23203,4	23175,3	14775,2
Operațiuni financiare	40,0	18,3	9,6	9,4	193,4
Plăți efectuate în contul anilor precedenți	-	-	-462,7	676,3	570,3
Sume alocate din bugetul de stat și neutilizate de Eximbank	-	-	-	1823,8	-
Produsul intern brut	335900	390800	513959	505503	511581
Ponderea cheltuielilor publice total în produsul intern brut, %	33,53	34,94	36,80	38,18	34,66
Veniturile totale	106975,3	127108,2	164466,8	156624,9	120385,4

Sursa: www.mfinanțe.ro

Examinând datele din Tabelul 1, observăm că quantumul cheltuielilor publice totale cuprinse în bugetul general consolidat a continuat să crească până în anul 2009. Începând cu anul 2009, pe seama măsurilor de politică financiară de reducere a cheltuielilor publice în vederea asigurării unui deficit bugetar acceptabil, ținând cont de quantumul veniturilor publice care au scăzut simțitor, valoarea acestora s-a redus cu circa 25 puncte procentuale. Acest lucru se reflectă și în ponderea acestora în produsul intern brut (34,66% în 2010 față de 38,18% în anul 2009). A avut această diminuare a cheltuielilor publice totale un efect semnificativ în sensul creșterii economice a României? Spre regret, datele prezentate ne oferă un răspuns negativ. Ajungem, așadar, la concluzia că reducerea cheltuielilor publice poate fi o măsură necesară dar nu suficientă, dacă ea nu este însoțită de măsuri corespunzătoare privind creșterea ponderii cheltuielilor de capital.

În structura economică a cheltuielilor publice totale se observă că ponderea cea mai mare o dețin cheltuielile curente, care au crescut de la 87,97% în 2008 la 91,88% în 2010, în detrimentul cheltuielilor de capital, a căror pondere a scăzut vizibil de la 12,27% în 2008 la 8,33% în 2010. Or, așa cum se știe, investițiile atrag după sine plusvaloare, respectiv, o creștere a produsului intern brut și a veniturilor bugetare. Prin urmare, împărțim și noi opinia numeroșilor doctrinari, potrivit căreia într-o economie în recesiune ponderea cheltuielilor pentru investiții în totalul cheltuielilor publice ar trebui să crească. Cu atât mai mult cu cât dezvoltarea investițiilor ar atrage după sine și o reducere a ratei șomajului (crescută și ca urmare a disponibilizărilor din sectorul public – măsură de reducere a cheltuielilor curente, aplicată preferențial de actualele autorități publice).

Considerăm că în structura cheltuielilor curente componenta care ar trebui redusă mai mult, în această perioadă, este cea a cheltuielilor cu bunurile și serviciile, care dețin o pondere încă ridicată (19,97% în 2008 și 15,56% în 2010) în totalul cheltuielilor curente, mult mai mare decât cea dedicată investițiilor, mai ales că aceste cheltuieli sunt strict administrative și nu sunt aducătoare de plusvaloare economică.

Tabelul 2

Creșterea cheltuielilor bugetului general consolidat al României, pe perioada 2006-2010, mln. lei

Indicatorul	2006	2007	2008	2009	2010
Cheltuieli publice total consolidate	112626,3	136556,5	189121,7	193025,4	143709,9
Indicele total al prețurilor de consum - %	104,87	111,76	118,81	124,44	133,64

Sursa: www.mfinanțe.ro

Creșterea nominală absolută a cheltuielilor	2007 față de 2006	2008 față de 2007	2009 față de 2008	2010 față de 2009
Cna = CTn - Ctn-1	23930,20	52565,20	3907,70	-49315,50
Creșterea nominală relativă a cheltuielilor	2007 față de 2006	2008 față de 2007	2009 față de 2008	2010 față de 2009
Cnr = (Ctn - Ctn-1) / Ctn-1 * 100	21,25%	34,49%	2,06%	-25,55%
Creșterea reală absolută a cheltuielilor	2007 față de 2006	2008 față de 2007	2009 față de 2008	2010 față de 2009
Cra = CTn^r - CT^r n-1	14791,17	36992,67	-4064,71	-47580,14
Creșterea reală relativă a cheltuielilor	2007 față de 2006	2008 față de 2007	2009 față de 2008	2010 față de 2009
Crr = (CTn^r - CT^r n-1) / CT^r n-1 * 100	13,77%	30,28%	-2,55%	-30,67%

Dacă se ține cont de indicii prețurilor de consum, atunci, legat de reducerea cheltuielilor publice în această perioadă, putem observa o creștere negativă reală de 30,76%. La prima vedere, acest lucru apare ca pozitiv, dar revenim asupra tezei susținute anterior că această reducere nu este coroborată cu o creștere a investițiilor generatoare de plusvaloare economică și, prin urmare, în momentul de față nu ajută decât la o imagine pozitivă a deficitului bugetar pe ansamblu. În esență, însă, aceasta nu poate fi considerată o măsură de creștere economică.

Analizând situația cheltuielilor și veniturilor publice ale României prin comparație cu țările din Europa, observăm cum, exprimate ca pondere în produsul intern brut, cheltuielile publice totale dețin în anul 2009 cea mai mică pondere – 41%, dar și veniturile publice dețin tot cea mai mică pondere din produsul intern brut – 32,4%. Așadar, România are ponderea cea mai mică a cheltuielilor; totuși, efectul acestei măsuri în planul creșterii veniturilor este nul. Iată de ce ne raliem acelor opinii care susțin reorientarea managementului bugetului public în vederea unor măsuri/metode de creștere a cuantumului veniturilor bugetare sau de creștere a gradului de colectare a veniturilor bugetare (reducerea evaziunii și diminuarea economiei subterane), creșterea investițiilor și asigurarea unui cadru stabil financiar, fiscal, monetar, politic, mai degrabă decât o politică financiară axată pe reducerea drastică a cheltuielilor de personal, a cheltuielilor privind asigurările sociale și a pensiilor.

Tabelul 3

Ponderea veniturilor publice totale în produsul intern brut

Tările	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
UE	45.4	44.7	44.1	44.1	43.9	44.3	44.8	44.7	44.6	44.0
Belgia	49.1	49.5	49.7	50.9	49.0	49.4	48.8	48.1	48.8	48.1
Bulgaria	40.7	41.9	38.4	38.7	40.4	40.7	36.2	40.8	39.3	35.9
Republica Cehă	38.1	38.7	39.5	40.7	42.2	41.4	41.1	41.8	40.2	40.2
Danemarca	55.8	55.4	54.8	55.0	56.4	57.8	56.6	55.7	55.3	55.4
Germania	46.4	44.7	44.4	44.5	43.3	43.5	43.7	43.8	43.9	44.5
Estonia	35.9	34.7	36.0	36.5	35.6	35.2	36.0	*	*	*
Irlanda	36.0	34.1	33.1	33.6	35.0	35.6	37.4	36.8	35.4	34.5
Grecia	43.0	40.9	40.3	39.0	38.1	38.6	39.4	39.8	39.7	37.8
Spania	38.1	38.0	38.4	38.2	38.5	39.4	40.4	41.1	37.1	34.7
Franța	50.2	50.0	49.5	49.2	49.6	50.4	50.4	49.6	49.5	48.4
Italia	45.3	44.9	44.4	44.8	44.2	43.8	45.4	46.4	46.2	46.6
Cipru	34.7	35.9	35.8	38.5	38.7	41.2	42.2	45.5	43.4	39.8
Letonia	34.6	32.6	33.4	33.2	34.8	35.2	37.7	35.4	34.6	33.7
Lituania	35.9	33.2	32.9	31.9	31.8	32.8	33.1	33.8	34.1	34.5
Luxemburg	43.6	44.2	43.6	42.2	41.5	41.5	39.9	39.9	39.9	41.5
Ungaria	43.7	43.1	42.2	42.2	42.3	42.3	42.6	45.0	45.1	46.1
Malta	34.8	36.6	37.7	37.9	40.8	41.6	40.9	40.1	40.0	40.2
Olanda	46.1	45.1	44.1	43.9	44.3	44.5	46.1	45.4	46.6	46.0
Austria	50.3	51.4	50.1	49.9	49.5	48.4	47.8	47.9	48.2	48.8
Polonia	38.1	38.5	39.3	38.5	37.2	39.4	40.2	40.3	39.5	37.2
Portugalia	38.2	38.2	39.4	40.7	41.3	39.9	40.5	40.9	40.6	38.8
România	33.9	32.7	33.0	32.0	32.3	32.4	33.3	33.6	32.5	32.4
Slovenia	43.0	43.6	43.9	43.7	43.6	43.8	43.2	42.4	42.3	43.2
Slovacia	39.9	38.0	36.8	37.4	35.3	35.2	33.4	32.5	32.9	33.6
Finlanda	55.1	52.8	52.8	52.4	52.1	52.7	52.9	52.4	53.5	53.3
Suedia	58.7	56.1	54.1	54.4	54.6	55.8	54.9	54.5	53.7	53.7
Regatul Unit al Marii Britanii	40.4	40.7	39.1	38.8	39.6	40.8	41.5	41.3	42.5	40.4
Islanda	43.6	41.9	41.7	42.8	44.1	47.1	48.0	47.7	44.2	40.9
Norvegia	57.7	57.4	56.3	55.5	56.6	57.2	59.0	58.9	59.3	55.5
Elveția	35.2	34.7	35.0	34.6	34.2	34.6	34.3	34.0	34.5	34.9

În economia contemporană sunt prezente riscuri deja clasice și provocări datorate globalizării, tranzacțiilor transfrontaliere, fuziunilor și achizițiilor, competiției acerbe și schimbărilor rapide din punct de vedere economic, social și politic. Mai nou, și cu totul surprinzător, riscurile atașate crizei financiare ca efecte și cauze în același

timp, reprezintă provocări cu atât mai acute. Drept urmare, toate companiile și angajații lor, inclusiv firmele de audit, trebuie să țină pasul, să-și îmbunătățească performanța economică și profesională, bazată pe managementul riscurilor.

În tot acest mediu economic caracterizat de riscuri și oportunități, măsurile de răspuns anticriză sunt în egală măsură necesare, utile și provocatoare din punctul de vedere al eficacității și eficienței.

Un risc specific perioadei actuale de criză economică este riscul lipsei de lichidități ce provine din lipsa unui management adecvat. Acesta provine din pierderile investiționale din piața de capital cauzate de unele fenomene ce au la bază lipsa de transparență și un management neadecvat pe care le au noile activități comerciale (de exemplu, credite insuficient garantate sau tranzacții cu instrumente financiare de tipul titlurilor ipotecare negarantate) în cadrul mediului economic. Un alt risc specific perioadei actuale este riscul indus de măsurile de răspuns la criză, date de guverne și de înseși companiile, firmele, agenții economici. Reacțiile de răspuns ale guvernanților, deși sunt menite să limiteze efectele economice negative, pot constitui la rândul lor, noi provocări pentru mediul economic. Concluzia acestei lucrări este că măsurile guvernamentale anticriză se împart în două categorii: măsuri fiscale și măsuri corporative.

Țări din întreaga lume adoptă în prezent măsuri pentru a contracara efectele crizei financiare și economice mondiale. Dintr-o perspectivă fiscală, inițiativele luate până acum variază de la pachete „stimulent” de tip formal la măsuri ad hoc, dispoziții temporare, introducerea de măsuri planificate sau, alternativ, anularea altor măsuri. Bugetele 2009 din diferite țări au servit drept platformă pentru mai multe dispoziții – în unele cazuri, prevederile au ca obiective specifice încetinirea scăderii economice și, în altele, atenuarea unora dintre efectele crizei. Se pare că, în unele cazuri, măsurile planificate care au intrat în vigoare nu au fost elaborate pentru a răspunde provocărilor, dar, din cauza urgenței situației, au avansat prin intermediul procesului legislativ mai rapid decât s-ar fi dorit. Accentul se pune pe măsurile fiscale directe, indirecte, asupra veniturilor individuale și ale companiilor, alte tipuri de măsuri fiscale și de guvernare corporativă, precum și pe măsurile propuse și amânate.

Un risc specific perioadei actuale de criză economică este însuși riscul indus de măsurile de răspuns la criză, date de guverne și de înșiși clienții de audit. Reacțiile la efectele crizei, deși sunt menite să limiteze efectele economice negative, pot constitui noi provocări pentru firmele de audit. Provocarea constă în conceperea și aplicarea rapidă de proceduri de răspuns la riscurile evaluate în condițiile în care tipologia riscurilor este alta, evoluția schimbărilor este rapidă, iar probabilitatea și impactul dificil de măsurat.

Criza financiară actuală a reaprins dezbaterile privind necesitatea îmbunătățirii cadrului de reglementare și supraveghere prudențială, atât pe plan internațional, cât și pe plan european, și a condus la inițierea unor acțiuni din partea autorităților, menite, pe de o parte, să întărească supravegherea la nivelul instituțiilor financiare, iar, pe de altă parte, să limiteze propagarea riscului sistemic.

Supravegherea macroprudențială este o abordare care permite asigurarea stabilității financiare, scopul esențial al acesteia fiind de a limita riscurile la nivelul sistemului financiar, în timp ce scopul supravegherii microprudențiale este de a limita riscurile la nivelul instituțiilor de credit, luate individual.

Abordarea macroprudențială are în centrul atenției sistemul financiar în ansamblu și pornește de la premisa că riscul agregat este dependent de comportamentul colectiv al instituțiilor din care acesta este compus.

Totuși, supravegherea macroprudențială nu trebuie considerată un substitut al celei microprudențiale, întrucât un sistem financiar nu poate fi considerat robust decât dacă instituțiile care îl compun sunt sănătoase. Astfel, supravegherea macroprudențială și cea microprudențială se susțin reciproc și sunt ambele necesare pentru asigurarea stabilității financiare.

În opinia noastră, abordarea macroprudențială are două dimensiuni principale:

- analiza distribuției riscului în cadrul sistemului financiar, la un anumit moment, elementul esențial al acestei dimensiuni fiind stabilirea corelațiilor dintre expunerile instituțiilor financiare;
- analiza în dinamică a evoluției riscului agregat, acesta fiind legat de manifestarea ciclurilor economice.

Caracteristicile celor două abordări, macro- și microprudențiale, precum și necesitatea utilizării lor în asigurarea stabilității financiare, trebuie judecate și prin prisma lecțiilor învățate în urma crizei financiare actuale. Deși epicentrul turbulențelor financiare își are originea în SUA, undele de șoc s-au propagat rapid în întreaga lume, afectând deopotrivă țările dezvoltate și cele emergente prin efectul de contagiune. Altfel spus, criza ne-a arătat că, într-o economie globală, caracterizată prin creșterea volatilității fluxurilor de capital, prin integrarea piețelor și ritmul alert de inovare financiară, vulnerabilitățile dintr-o anumită economie se propagă rapid și în alte economii, chiar și când sistemele financiare ale acestora sunt sănătoase.

Actuala criză financiară a evidențiat slăbiciunile cadrului de reglementare și supraveghere prudențială și a condus la un proces de reformare a acestuia.

Așa cum am arătat, acțiunile autorităților europene, precum și ale celor din România, vizând reformarea cadrului de reglementare și supraveghere, indică preocuparea acestora atât pentru întărirea supravegherii microprudențiale, cât și importanța crescută pe care o acordă supravegherii macroprudențiale în asigurarea stabilității financiare.

Deși supravegherea macroprudențială nu este ușor de implementat, aceasta necesită instrumente analitice de evaluare și monitorizare a riscurilor sistemice, precum și instrumente de limitare a acestor riscuri, considerăm că primii pași au fost făcuți în acest sens prin crearea Consiliului European pentru Riscuri Sistemice.

Totodată, considerăm că actuala criză a testat serios stabilitatea monedei Euro, mai ales că cerințele pactului de stabilitate au fost, în acest context, date uitării. Până în prezent Euro a reprezentat un factor de relativă stabilitate în fața crizei pentru statele membre ale UE, dar procesul de convergență din cadrul acesteia s-a oprit. Dacă pe viitor nu se revine la normalitate pe piețele financiare, atunci moneda unică se va confrunta cu mari probleme, care îi pot pune în pericol existența.

Criza economico-financiară este departe de a se fi încheiat; dimpotrivă, s-ar putea adânci mai mult dacă statul nu va renunța la impozitul forfetar și la creșterea taxei pe valoare adăugată sau la creșterea cotei de impozitare unice, impozite care cresc inflația și evaziunea fiscală și sărăcesc populația.

Agravarea crizei va fi susținută și de faptul că lipsesc investițiile, iar datoriile sunt foarte mari. Problemele economice ale țării sunt legate de datoria privată mare, de datoria publică estimată a crește cu 50 miliarde de lei în condițiile în care investițiile sunt destul de mici, iar industria este mai curând blocată. Numărul șomerilor dezechilibrează bugetul asigurărilor sociale. Fiecare român fără serviciu costă statului 5 mii de Euro.

În opinia noastră, creșterea TVA cu 3 puncte procentuale nu a generat efectele scontate de creștere a veniturilor bugetare, deoarece suntem într-un moment în care consumul s-a restrâns; chiar teoria economică spune că atunci când cota de impozitare depășește un anumit nivel încasările încep să scadă.

În ceea ce privește cota de impozitare, creșterea de la 16 la 18% ar reprezenta o mișcare greșită în politica fiscală în condiții de criză. În actualele condiții, menținerea cotei unice sau chiar diminuarea acesteia ar trebui să fie un obiectiv ferm de politică fiscală.

Considerăm că menținerea cotei unice de impozitare ar conferi mediului de afaceri stabilitate și predictibilitate, precum și competitivitate în zonă. În acest sens, prezentăm exemplul anumitor state din zona centrală și sud-estică a Europei, care au implementat un nivel de taxare foarte competitiv, cum sunt Slovacia – cu 19%, Ungaria – cu 16%, Cipru – cu 10%, Bulgaria – cu 10%, Albania – cu 10% sau 0% în Moldova.

Apreciem că este foarte important faptul că dacă ieșirea din criză va fi generată de productivitate, de boom tehnologic, orientarea către sectoare cu potențial mare de creștere sau va fi bazată pe politici și măsuri monetare și bugetare expansioniste fără precedent. Să sperăm că se vor putea aplica cu succes cele mai oportune politici economice pentru ieșirea din criză, politici fundamentate pe creștere de valoare economică, și nu politici distructive de natură fiscală care să frâneze și mai mult creșterea economică.

Bibliografie:

1. Dobre E., Ristea L. Noi provocări pentru firmele internaționale de audit-riscul de lichiditate și măsuri financiare de răspuns la actuala criză economică globală // Al doilea Congres al Auditorilor Financiarilor din România „Național și internațional în activitatea de audit financiar. Auditorii și criza economică globală”, Cluj-Napoca, 26 iunie, 2009. - București: ELFI, 2009.
2. Dobre E., Dobre M.-M. Fannie Mae and American Mortgage Backed Securities – a benchmarking and a new challenge for Romanian Banks // International Business Information Management Association (IBIMA), 12th IBIMA Conference, Cairo, 2009.
3. Conferința Internațională cu tema „Finanțele și stabilitatea economiei în contextul crizei financiare”. - ASE București; Facultatea de Finanțe, Asigurări, Bănci și Burse de valori, 11-12 decembrie 2009.
4. KPMG in Romania. Transparency report, Bucharest, 14.01.2009
5. <http://www.fanniemae.com>; <http://www.deloitte.org>; <http://www.mfinante.ro>

Prezentat la 28.03.2011